

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Helse- og omsorgsutvalget		10.02.2014

Overgang mellom gammelt institusjonstilbud og nye omsorgsboliger med heldøgns pleie - mulig etablering av midlertidig kommunal tilleggsbostøtte

Rådmannens forslag til vedtak

1. Tana kommune oppretter en midlertidig ordning hvor det etter en individuell vurdering kan gis en ekstra kommunal bostøtte for å sikre at beboeren får dekket sine økonomiske behov. Ordningen omfatter de beboere som flytter fra institusjonsomsorg i Polmak, Austertana eller Tanabru.
2. Den lokale bostøtten skal ta utgangspunkt i:
 - ”netto inntekt” slik den framgår av siste tilgjengelige likningsoppgjør. I tillegg skal eventuell likvid formue hensyntas (bankinnskudd, sparefond etc).
 - eventuell bostøtte fra Husbanken.

Følgende utgifter legges til grunn:

- Husleie og kostnader til oppvarming og belysning.
 - Tilleggs kostnader beregnet etter gjeldende kommunale satser for fullstendige abonnementsordninger (all mat, praktisk bistand, forbruk og husholdningsprodukter, leie og vask av sengetøy og håndklær, samt vask av privat tøy).
3. Såfremt gjenstående inntekter, etter at utgiftene som nevnt over er trukket fra, blir mindre enn kr 19.000 pr år eller kr 1.583 pr måned, vurderer kommunen om beboeren er berettiget lokal bostøtte. Denne bostøtten er oppad begrenset til differansen mellom faktisk husleie og husbankens grense for beregning av bostøtte (p.t. 5.525).
 4. Lokal bostøtte overføres kommunens omsorgsboliger og trekkes fra ved beregning av fakturagrunnlaget.
 5. Det bevilges inntil kr 300.000 til formålet for budsjettåret 2014.

Saksopplysninger

Det nye omsorgssenteret med 22 omsorgsboliger vil være klar for innflytting 1.4.2014. I denne forbindelse gjennomføres det nå en individuell vurdering av den enkelte av dagens beboere i Austertana og Polmak og det utarbeides forslag til hvilke boliger som skal tildeles den enkelte.

Det har vært gjennomført en foreløpig undersøkelse knyttet til utmåling av bostøtte for gjennomsnittet av framtidige beboere basert på de inntekter som framgår av siste likning. Denne viser at et mindre antall av beboerne kommer slik ut at det kan være nødvendig å vurdere kompenserende tiltak.

Etter innspill fra lederen i Helse- og omsorgsutvalget har administrasjonen gjennomført en foreløpig utredning om kommunens mulighet til å etablere en overgangsordning for de som kan komme økonomisk uheldig ut av overgangen til omsorgsboliger. Som det framgår av tabellen under, vil en beboer som har 1,5 G i pensjon og ingen formue kunne komme negativt ut i forhold til egen betalingsevne. Dette til tross for at det er lagt inn bostøtte i samsvar med husbankens regler for dette. I denne høyst, foreløpige vurderingen, har en lagt til grunn en månedlig gjennomsnittlig husleie på kr 8.800 og strømkostnader på kr 500. I tillegg er det forutsatt at beboeren velger å abonnere på alle de tilbud som kommunen gir (maksimal praktisk bistand, alle måltider, alt av forbruks- og husholdningsprodukter, vask av privat tøy, leie og vask av sengetøy og håndklær). I et slikt tilfelle vil beboeren komme negativt ut med ca kr 1.200 pr måned. Et tilsvarende oppsett for den som har en pensjon/inntekt på 2,0 G, gir et positivt resultat på ca kr 1.600 pr måned.

BESKRIVELSE	SATS	INNTEKT 1,5G		INNTEKT 2G		INNTEKT 2,5G		INNTEKT 3,5G		INNTEKT 4,5G	
		Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Grunnbeløp folketrygden	85 122	1,5	127 683	2	170 244	2,5	212 805	3,5	297 927	4,5	383 049
INNTEKTER PR MND (eks skatt)											
Inntekt pr mnd			10 640		14 187		17 734		24 827		31 921
BOKOSTNADER PR MND											
Husleie	8 800	1	8 800	1	8 800	1	8 800	1	8 800	1	8 800
Strøm	500	1	500	1	500	1	500	1	500	1	500
Bostøtte			-2 733		-1 910		0				0
Sum bokostnader pr mnd			6 567		7 390		9 300		9 300		9 300
TILLEGGSTJENESTER PR MND											
Praktisk bistand hjemmehjelp (1 time pr uke)											
Inntil 2G	180	4	180	4	180						
Inntil 3G maks 2.250	225					4	900				
Inntil 4G maks 4.500	300							4	1200		
Inntil 5G maks 5.650	375									4	1 500
Over 5G maks 6.750	450										
Kost, alle måltider	3 970	1	3 970	1	3 970	1	3 970	1	3 970	1	3 970
Forbruks og hush.prod. produkter	375	1	375	1	375	1	375	1	375	1	375
Vask av tøy											
Vask av privat tøy	350		0		0		0		0		0
Vask tøy inkl. sengetøy	550	1	550	1	550	1	550	1	550	1	550
Leie handklær og sengetøy	150	1	150	1	150	1	150	1	150	1	150
Enkeltoppdrag	30		0		0		0		0		0
Sum tilleggstjenester pr mnd			5 225		5 225		5 945		6 245		6 545

SAMMENDRAG PR MND	INNTEKT 1,5G	INNTEKT 2G	INNTEKT 2,5G	INNTEKT 3,5G	INNTEKT 4,5G	
Inntekter		10 640	14 187	17 734	24 827	31 921
Bokostnader		-6 567	-7 390	-9 300	-9 300	-9 300
Tilleggstjenester		-5 225	-5 225	-5 945	-6 245	-6 545
DISPONIBELT		-1 152	1 572	2 489	9 282	16 076

For en beboer som ligger over 2,0 G innebærer disse estimatene at en vil ha ca kr 19.000 til disposisjon for annet behov. Her nevnes medisin, inkontinensutstyr, egenandeler i forbindelse med besøk av lege. Disse kostnadene har imidlertid et ”tak” som innebærer at en får frikort når disse overstiger kr 2.105 pr år eller ca kr 175 pr måned.

Til fri bruk vil beboeren i dette eksemplet ha til rådighet om lag 17.000. For de beboere som har inntekter over disse beløp er det neppe grunn til å lage ytterligere vurderinger.

Administrasjonen ser behovet for å bidra til en mykere overgang for beboerne ved det nye omsorgssenteret, men vil samtidig bemerke at en slik overgangsordning ikke bør være så lukrativ at den vil oppleves urettferdig overfor alle andre brukere av kommunale tilbud og ordninger. Man må heller ikke være fremmed for å kunne kombinere ordninger slik at brukeren i sum vil oppleve det som rettferdig.

Spørsmålet om lovligheten av å endre tilbudet er brakt i dagen i møter og gjennom pressen. Dette har administrasjonen dobbeltsjekket med RO (Ressursenter for omstilling i kommunene) som utarbeidet rapporten som ligger til grunn for hele endringen av strukturen. Saksgangen er slik at den enkelte bruker formelt skrives ut fra institusjonen som legges ned, og at brukerne deretter får tilbud som kommunen gir. Dette tilbudet må selvsagt oppfylle de faglige krav som pleie- og omsorgslovgivingen fastsetter. Vi skal også ha i mente at brukerne ikke er innlagt på institusjon fordi det har vært pleiefaglig nødvendig, men at en meget stor andel av kommunens tilbud til omsorg har vært gitt ved institusjon. Uansett skal alle omsorgstilbud gis ut fra individuelt behov.

Rent saklig er det derfor heller ikke nødvendig å etablere subsidierende ordninger, men rådmannen ser at den økonomiske effekten for noen av brukerne vil være relativt store.

Vurdering

Rådmannen registrerer at de endringer som skjer kan gi noen overgangsutfordringer for den enkelte bruker som det er nødvendig å vurdere en økonomisk ordning for. Rådmannen ser flere alternativer:

1. Redusert husleie i hele omsorgssenteret.
2. Reduserte betalingssatser.
3. Bruk av NAVs system for å sikre nok penger til livsopphold.
4. Etablering av en lokal og midlertidig behovsprøvd bostøtteordning.

I det følgende vil rådmannen gjennomgå de ulike alternativene:

1. Redusert husleie

Hvis en generell husleiereduksjon skal kunne gi en besparelse som dekker det viste behovet må den i tilfelle være betydelig. For et de av beboerne som har lavest inntektsnivå skal kunne komme ut akseptabelt må husleie reduseres med om lag kr 2.700. Dette representerer en reduksjon på mer enn 30 % og vil belaste kommunens budsjett med mer enn kr 700.000 pr år. Dette alternativet gir samme effekt helt uavhengig av beboerens inntektsnivå. Alternativet anbefales derfor ikke.

2. Reduserte betalingssatser

Beløpet som en i dette tilfellet vil måtte dekke tilsvarer det samme som vist i alternativ 1 og har samme uheldige effekt som vist ovenfor. Heller ikke dette alternativet anbefales.

3. Bruk av NAVs ordninger

NAV kan gi støtte til husleie og livsopphold basert på en individuell vurdering. Dette inngår i kommunens ansvarsområde og kommunen vil måtte dekke de kostnadene som NAV gir til den enkelte. Dersom dette alene skal være et kompensierende tiltak, vil administrasjonen oppfatte dette som en uheldig løsning og ønsker ikke at beboere skal ”presses” over på sosialhjelpsbudsjettene selv om dette vil ha samme effekt for den enkelte bruker.

4. Lokal bostøtteordning

Alternativet vil ha samme virkning for den enkelte som alternativ 3, men kan på en betydelig enklere måte administreres. Ordningen må i tilfelle være behovsprøvd. Rådmannen vil anbefale at en beslutter en midlertidig ordning etter dette alternativet, og vil i utredningen foreta en grundigere gjennomgang av en slik ordning. Man vil i tillegg kunne supplere denne sjablongmessige ordningen med en lavterskel anvendelse av NAVs systemer.

Etablering av midlertidig og lokal bostøtteordning.

En ordning med behovsprøvd tilskudd for beboere som flytter over fra institusjonene i Polmak og Austertana bør kun gjelde de som etter en individuell vurdering får for dårlig personlig økonomi enn det som er nødvendig for å betjene sitt personlige behov. Det kan diskuteres hva et slikt nivå skal være, men rådmannens vurdering er at beboerne vil være rimelig godt dekket med et beløp på 19 – 20.000 kr pr år. Ved å benytte seg av kommunens abonnementsordninger for mat, vask, sengetøy m.v. vil en ha dekket det aller meste av de basale behovene. Det gjenstår da egenandeler for medisiner og medisinsk forbruksmateriell som er dekket gjennom trykdeordningene med et tak på kr 2.105 i 2014. Det resterende kan da benyttes til klær, frisør og annet som den enkelte trenger å bruke på seg selv.

Det må vurderes om husstandens samlede inntektsnivå skal danne grunnlaget for en eventuell kommunal bostøtte. Det er gode grunner for at en ser ekteparets totale inntektsnivå under ett. I mange tilfeller her den ene parten i ekteskapet vært hjemmeværende i store deler av livet og har derfor ikke opparbeidet pensjonsrettigheter. I denne perioden har familien nytt godt av gunstige skatteregler og det kan sies at det er naturlig at den gjenværende ektefellen bidrar til økonomien hvis den parten som bare har minstepensjon trenger heldøgns pleie. Samtidig kan det være krevende å gjøre disse beregningene, og de bør utføres av kompetent personell. Bostøtteordningen bør derfor i hovedsak være basert på objektive kriterier som ikke krever skjønnsmessige vurderinger. Men i tillegg bør det finnes en sikkerhetsventil som ivaretar de mest spesielle tilfellene. I rådmannens forslag til retningslinjer ligger det derfor til grunn at inntektene fra eventuell ektefelle som bor hjemme bare skal hensyntas i vurderingen dersom den sjablongmessige ordningen ikke er tilstrekkelig. Vurderinger utover dette vil i så fall bli gjort av kompetent personell.

Mekanismene i rådmannens forslag er at det gis et grunntilskudd for å sikre at de som har inntekter under 2 G, vil få kompensert husleien som overstiger husbankens grense for beregning av bostøtte. Denne grensen er på ca 5.500. Dersom kommunen subsidierer ut over denne grensen, vil også grunnlaget for beregning av bostøtte endres siden husleia reelt faller under husbankens grense. Da vil bostøtten også kunne bli lavere enn forutsatt. Kommunens subsidiering etter sjablong bør derfor begrenses til den delen av husleie som overstiger

husbankens beregningsgrense. En subsidiering ut over dette bør baseres på samme kriterier som befolkningen forøvrig underlegges.

For å illustrere ordningen lages det et eksempel med en bruker som har samlet inntekt på 1,5 G som tabellen over har som eksempelbruker. Som eksempelet viser vil den negative inntekten per måned være kr -1.152. For å nå målet om 1.583 i månedlig disponibel inntekt, vil den månedlige subsidieringen av husleie kunne være $1.152 + 1.583 = 2.735$. Dette er mindre enn differansen mellom reell husleie og husbankens beregningsgrense ($8.500 - 5.525 = 2.975$). Da vil det ikke være behov for større tilskudd enn den sjablongmessige støtten. Dersom subsidieringsbehovet overstiger den sjablongmessige støtten, vil kommunens øvrige ordninger brukes. Da vil man på saklig grunnlag og med anerkjente prinsipper kunne beregne familiens samlede inntekt og formue. Dette vil heller ikke virke urettferdig for øvrige brukere av kommunens ordninger.

I tillegg vil kommunens øvrige ordninger kunne brukes som et lavterskeltilbud. Med dette mener administrasjonen at beboerne automatisk skal få beregning av familiens samlede inntekter uten omfattende søkeprosess, med tilhørende rask saksbehandling slik at familiens økonomiske behov skal dekkes. Det er selvsagt ikke meningen at beboerne ved omsorgssenteret skal ha dårligere økonomiske vilkår enn befolkningen forøvrig. Men også her må man ha i mente at det ikke etableres ordninger som virker urimelige for øvrige brukere.

Rådmannen foreslår at dette er en ordning som er midlertidig og derfor kun omfatter de av våre brukere som flyttes fra en av de to institusjonene som legges ned. Noen av disse brukerne vil få en forholdsvis stor vekst i sine kostnader som er vanskelig å bære. Dette vil av flere årsaker endres i årene som kommer. Årsaken til dette er blant annet at nye grupper av eldre som trenger plass i omsorgsbolig har hatt lengre tid i yrkeslivet og oppbærer av denne grunn betydelig mer pensjon. I tillegg vil driften av de nye omsorgsboligene gi kommunen større erfaringsgrunnlag til å justere sitt kostnadsnivå. Dersom brukerne oppfatter at de nye omsorgsboligene er svært kostbare å bruke, vil dette kunne virke dempende på etterspørselen, og vi vil få en ønsket vridning mot at brukerne heller etterspør hjemmebasert omsorg. Rådmannen tror imidlertid ikke dette vil skje i noe omfang. Dersom det pleiefaglige behovet virkelig er tilstede, er det ikke grunn til å tro at økonomiske beregninger på dette nivået vil være avgjørende for brukerne.

Budsjettmessige konsekvenser

Et forslag om en lokal bostøtteordning vil åpenbart gi budsjettmessige konsekvenser. Hvor store disse konsekvensene blir vil ikke være klare før Helse- og omsorgsutvalgets møte. Vi har i forbindelse med denne utredningen basert oss på en summarisk vurdering av gjennomsnittskostnader og de opplysningene vi har om våre beboeres inntektsforhold i 2012. Ut fra disse antydes det at de budsjettmessige konsekvensene vil ligge mellom kr 200.000 og 400.000. Rådmannen tar sikte på at dette skal være nærmere avklart til kommunestyrets behandling 27. februar 2014.

Rådmannens forslag til retningslinjer om midlertidig og lokal bostøtteordning

6. Tana kommune oppretter en midlertidig ordning hvor det etter en individuell vurdering kan gis en ekstra kommunal bostøtte for å sikre at beboeren får dekket sine økonomiske behov. Ordningen omfatter de beboere som flytter fra institusjonsomsorg i Polmak eller Austertana eller Tanabru.
7. Den lokale bostøtten skal ta utgangspunkt i:
 - ”netto inntekt” slik den framgår av siste tilgjengelige likningsoppgjør. I tillegg skal eventuell likvid formue hensyntas (bankinnskudd, sparefond etc).

- eventuell bostøtte fra Husbanken.

Følgende utgifter legges til grunn:

- Husleie og kostnader til oppvarming og belysning.
 - Tilleggs kostnader beregnet etter gjeldende kommunale satser for fullstendige abonnementsordninger (all mat, praktisk bistand, forbruk og husholdningsprodukter, leie og vask av sengetøy og håndklær, samt vask av privat tøy).
8. Såfremt gjenstående inntekter, etter at utgiftene som nevnt over er trukket fra, blir mindre enn kr 19.000 pr år eller kr 1.583 pr måned, vurderer kommunen om beboeren er berettiget lokal bostøtte. Denne bostøtten er oppad begrenset til differansen mellom faktisk husleie og husbankens grense for beregning av bostøtte (p.t. 5.525).
 9. Lokal bostøtte overføres kommunens omsorgsboliger og trekkes fra ved beregning av fakturagrunnlaget.